

[Izjava privatnosti](#) [Naslovnica](#)[NASLOVNICA](#) [VIJESTI](#) [INTERVJU TJEDNA](#) [PROMO](#) [LIFESTYLE](#) [DOMOVINSKI RAT](#) [KOLUMNE](#)[Home](#) [Domovinski rat](#) [Dani ponosa i slave](#)

IZ SJENE RATA Priča iznutra – PTSP i obiteljske rane rata

 Auto: **Draženka Franjić** — 30/08/2025 u [Dani ponosa i slave](#) [Domovinski rat](#) [Istaknuto](#) [Psihološki pogled](#)

 0 0

[NASLOVNICA](#) [VIJESTI](#) [INTERVJU TJEDNA](#) [PROMO](#) [LIFESTYLE](#) [DOMOVINSKI RAT](#) [KOLUMNE](#)

Izvor: Pixabay.com

0 **0**
SHARES VIEWS

 [Podijeli na Facebooku](#)

[Podijeli na X \(Twitter\)](#)

 [Pošalji na E-mail](#)

U mnogim hrvatskim domovima ratna se tišina ne čuje izvana, već odjekuje iznutra, iza vrata koja često ostaju zatvorena za svijet. Tišina koja prati one koji su prošli kroz najteža životna iskušenja – zatočeništvo, logore, nemilosrdna mučenja, ratna stradanja – i one koji uz njih stoje, njihovu djecu, supruge, roditelje. Ovu priču pišem s puno tuge i bolnih sjećanja, kao žena čiji je život nepovratno promijenjen posljedicama rata i strašnog neprijatelja kojeg mnogi ne vide – PTSP-a. Projekt “Tišina iza vrata: Suživot s PTSP-om u obiteljima hrvatskih branitelja” nastoji osvjetliti ono što se ne govori glasno,

skrivene borbe i tihe patnje koje svakodnevno pogađaju naše branitelje i njihove obitelji. Kroz osobno iskustvo, kroz moje svjedočanstvo, želim otvoriti vrata razumijevanja i suosjećanja za one koji se bore s posljedicama koje nemaju vidljive rane, ali ostavljaju duboke ožiljke na duši i tijelu.

Dok je avion polako gubio visinu iznad mora, a putnici nestrpljivo gledali kroz prozore, iščekujući trenutak kada će kotači dodirnuti pistu aerodroma u Kaštel Štafiliću, mene je mučila samo jedna bolna misao – hoće li moj muž sutra zaista biti među onima koje će razmijeniti? Bojala sam se da će opet sve ostati na tvrdnjama kako se ne nalazi u logoru, iako smo imali čvrste dokaze da je tamo. No, tada nisam znala da su u Kninu postojala dva četnička logora, među kojima i zloglasni Martićev, u kojem je moj muž proveo tri nezamislivo teška mjeseca.

SOLCROV

UGOVORI
SADA
PLATI
KASNIJE

SOLCROV

DO 750€ UŠTEDE + BRŽI POVRAT INVESTICIJE
TVOJA SOLARNA ELEKTRANA PO REKORDNO
NISKIM CIJENAMA

Do 750€ uštede:

- ➔ 2 solarna panela gratis
- ➔ do 20 % više proizvedene energije
- ➔ brži povrat investicije

Ugovori sada, plati kasnije!

U ruci sam stiskala komad papira – potpisanu potvrdu čovjeka s Kupresa da je dijelio uzničku sobicu s Vladom i ostalim zatočenicima Taj potpis iskoristio je pregovarač iz Splita kako bi dogovorio razmjenu Mladićevog punca za mog Vladu.

Dok sam čvrsto držala taj papir, srce mi je tuklo sve ubrzanije, a u glavi su se nizala pitanja – hoću li ga uopće prepoznati nakon svega što je prošao? Stjuardesa je otvorila vrata aviona i krenula sam prema izlazu, gdje su me s nestrpljenjem čekali Vladina starija sestra i njezin muž. Bio je to naš prvi susret.

Ni rođena sestra ga nije prepoznala

Stajali smo u Pakovom Selu, okruženi tišinom i napetošću koja se mogla rezati nožem. Čekali smo autobus iz Žitnica koji je trebao dovesti naše branitelje i civile na razmjenu. Nedaleko od nas bio je njihov autobus. Mladićev punac, svježeg i urednog izgleda, pod nadzorom hrvatskih vojnika, s prkosom je

UGOVORI
SADA,
PLATI
KASNIJE!

SOLCROV

NAJVEĆI POPUSTI U GODINI
SNAGA SUNCA NIKAD NIJE BILA
POVOLJNIJA

Do 750€ uštede:

- ➔ 2 solarna panela gratis
- ➔ do 20 % više proizvedene energije
- ➔ brži povrat investicije

Ugovori sada, plati kasnije!

povremeno podizao tri prsta u zrak. Taj prizor, njegova drskost usred svega što se događalo, izazvao je u meni mješavinu tuge i bespomoćnosti koja mi je ostala duboko urezana u sjećanje. Sve se činilo nekako nestvarno – stajali smo na čistini, okruženi ljudima koji su čekali da ponovno zagrlje svoje najmilije, one koji su prošli užas logora.

Kada je autobus konačno stigao, hrvatski branitelji i civili koje su doveli na razmjenu iz logora polako su prelazili crtu razgraničenja. Jedan među njima kleknuo je i poljubio hrvatsku zemlju. Naši pogledi su očajnički tražili, no nismo prepoznavali Vladu. I tada je pred nas stao upravo čovjek koji je kleknuo i poljubio zemlju. Bio je iscrpljen, mršav, pretučan, a tijelo mu je bilo obilježeno ožiljcima od ugašenih cigareta. Bio je to Vlado, kojeg ni njegova rođena sestra nije prepoznala.

Cijena logora

Na putu natrag za Zagreb, bilo nam je važno samo jedno – da smo zajedno, da je Vlado konačno slobodan. Nismo imali planove, samo želju da budemo sretni. No tišina koju je donio iz logora polako je gutala i nas. O tome što je tamo preživio teško je govorio. Sve češće se borio s nesanicom dok su mu glavobolje postajale nepodnošljive. Jedini bijeg pronalazio je u alkoholu. Bili smo premladi da razumijemo koliku cijenu ćemo platiti.

Nije bilo druge, već potražiti pomoć liječnika. Pregledi su brzo obavljani, a vijesti nisu bile dobre. Liječnik nam je rekao ono čega smo se bojali – zbog batina u logoru stanjena mu je moždana opna, a pomoći nema. No, znao je još jedno – Vlado ima PTSP. A, ta nevidljiva rana već je polako utjecala i na mene.

Izgubljeni smijeh

Čovjek kojeg sam zavoljela – duhovit, zabavan i opušten – nestajao je pred mojim očima. Zajednički smijeh postajao je sve rjeđi, a alkohol je polako preuzimao kontrolu. Čak su i trijezna razdoblja postala napeta. Gubio je sigurnost u sebe i trebao moju prisutnost u obavljanju i najobičnijih poslova izvan kuće. Osjećala sam da mi ponestaje vrijeme u kojem bih brinula o sebi. No, znala sam da će se, ako ga pustim samog, možda vratiti za sat-dva, a možda i za desetak dana. Svaki dan pretvarao se iščekivanje hoće li mu nešto zasmetati zbog čega će dići ruku na mene, napraviti kaos i otići.

O logoru i onome što je tamo prošao više nismo razgovarali. Znala sam da su noći tamo bile pune užasa, posebice kada su četnici bili pijani. Na povratku u Zagreb ispričao mi je da su dolazili oko 2-3 sata u noći i mučili ih – vješali na rešetke dok ne bi poplavili, a onda ih uz glasno cerekanje skidali, tražili da tuku jedni druge, gasili cigarete na njima... No, u to vrijeme nisam znala da ga noću bude ta strašna sjećanja, da ga progone sjene koje nitko nije mogao otjerati. Željela sam samo da se život nastavi, a on se silno trudio popraviti ono nepopravljivo – posljedice brutalnosti koju je proživio.

Htio mi je dokazati da se može riješiti alkohola i odlazio na liječenje, no nakon svakog povratka bilježili smo još jedan neuspjeh. Muškarci ne plaču, muškarci se ne žale, bio je njegov moto, naučen na kamenu Dalmatinske zagore odakle je potekao. A, da je i htio kukati i žaliti se nije imao kome. Mogao je ostvariti mirovinu, dobiti materijalne povlastice, no za ono što je najviše trebao – “kako si” – nitko iz državnih službi nije nikada pitao.

Nevidljive rane i tihe bitke

Slušala sam ljude kako govore da je lako braniteljima i njihovim obiteljima jer imaju dobre mirovine i mislila kako ništa ne znaju. Nitko od njih nije znao kako izgleda kada voziš u bolnicu muža koji rukama udara po automobilu jer vidi i osjeća ono što ti ne shvaćaš. Nitko od tih ljudi ne zna da upravo braniteljske obitelji ostaju bez novca ubrzo nakon mirovine jer je zapijena u kaficu gdje se zajedno prisjećaju onoga što jedino oni dijele – uspomene s ratišta. Nitko od njih ne zna ništa o strahu koji proživaljavaju žene i djece dok aveti prošlosti napadaju oca obitelji. Život s PTSP-om je kao ruski rulet, nikada ne znaš kada će eksplodirati potaknut okidačem u dijelu mozga u kojem su pohranjena sjećanja.

Prošlost koja nikada ne umire

I sada, dok se s puno bola osvrćem na našu priču i ono što smo prošli, želim vam reći i objasniti što je to PTSP jer se često skriva iza tišine i suza koje ne vidimo. PTSP ili posttraumatski stresni poremećaj nije samo riječ iz knjige – to je duboka rana koja nastaje nakon što čovjek proživi strašne događaje, poput rata, zatočeništva, mučenja, onih trenutaka kada mu život visi o niti.

Mnogo je naših branitelja koji su prošli logore i zatočeništvo, a koji još nose teret tih trauma, teret koji njima i njihovim obiteljima mijenja život iz temelja. PTSP donosi slike prošlosti koje se vraćaju kao noćne more, nemirne noći bez sna, tugu i strahove koje ne možemo lako razumjeti. On ne dira samo onoga tko ga nosi, nego cijelu obitelj – odnose, radosti i tuge, jer i oni koji ostaju, zajedno pate i bore se s nevidljivim teškim balastom.

Zato nije važno samo govoriti o ratu i o tome što su hrvatski branitelji prošli na bojištu, već i o time što dolazi poslije, o tim dubokim ranama koje često ostaju skrivene, a proždiru živote cijelih obitelji. Jer svaka riječ, svaki pogled, svaki zagrljaj može biti početak olakšanja tame koja se zove PTSP.

tsp *Ovaj je članak objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinske izvrsnosti*

Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora

Oznake: Domovinski rat Hrvatski branitelji ptsp PTSP u obitelji

Prethodna vijest

Zatvaranje Vukovar Film Festivala zbog lošeg vremena prebacuje se u Hrvatski dom, uz predstavljanje zemlje partnera Mađarske

Sjedeća vijest

Split i Šibenik u borbi protiv festivala FALIŠ: Hoće li javni novac i dalje financirati vrijeđanje branitelja i njihovih obitelji?

Draženka Franjić

IMPRESSUM: Kontakt: urednistvo@cronika.hr / Glavni urednik: Draženka Franjić